

Het verpoppen der pijlstaarten. — Een van de meest belangwekkende vlinderfamilies is toch altijd die der pijlstaarten, al was het maar om de veelbesproken *Acherontia* en om de drie andere immigranten, die er toe behooren. Van deze doet echter één, die den sierlijken naam van *Deilephila lineata* F. var. *livornica* Esp. (door de Engelschen als een aparte soort beschouwd) draagt, ons maar hoogst zelden de eer aan, om ons te bezoeken. Maar ook voor iemand, die geen zeldzaamhedenjager is, is er nog wel iets zeer interessants bij het kweken der rupsen waar te nemen. Toen ik verleden jaar de tweede uitgave van ter Haar, door Dr. Keer bewerkt, in handen kreeg, las ik in de inleiding van genoemd werk, dat Rösel had waargenomen, dat de rups van *Acherontia atropos* zich, voor ze onder de aarde kroop insmeerde met een vloeistof, terwijl Von Aigner-Abafi hetzelfde had waargenomen bij *Macroglossa stellatarum* L. Ik kan daar nog bijvoegen dat ook de rups van *Smerinthus populi* zich inoliët. Toen ik verleden jaar Augustus toevallig in een rupsenhok keek, zag ik een rups van de bedoelde soort, die bezig was haar rug met een of andere kleurlooze vloeistof te bestrijken. Von Aigner-Abafi beschrijft dit als volgt (Keer, pag. 25): „Eerst bestreek zij den rug, zoover zij er gemakkelijk bij kon, toen kwam de buikzijde aan de beurt. De pooten lieten den stengel van de walstroo paarsgewijze los, terwijl de overige de plant bleven vasthouden. Nadat de tusschenruimten en de zolen der buikpooten bestreken waren, werd het laatste paar pooten onderhanden genomen, wat even moeilijk scheen te zijn als het inbalsemen van den haren op het achterlijf”.

Toen ik de rups bezig zag, was ze al bijna klaar. Met heel veel moeite wist ze haar lichaam zoo te buigen, dat de eerste ring ten slotte boven den rug was, waarna ze haar kop langzaam heen en weer bewoog en haar lichaam met de vloeistof, die uit den bek vloeit, bestreek. Toen dit gebeurd was, rustte zij eenigen tijd, onbewegelijk op een takje gezeten, om daarna naar beneden te kruipen en een geschikte plaats te zoeken ter verpopping.

Uiterlijk was niets bijzonder aan haar te zien, alleen had ze in de geledingen een glanzend groene kleur, alsof ze gevernist was. De rups van *Smerinthus populi* kruipt ter verpopping onder de aarde, al is 't dan niet diep. Deze rups deed 't echter niet. Ze bleef na eenig rondkruipen stil liggen op de aarde, keerde zich na een paar dagen om, zoodat ze op den rug lag en verpopte weldra. De vlinder, die reeds uit is, was geheel normaal, alleen was het een ♀ met de kleur van een ♂.

Nu is 't de vraag, of we hier met een geregeld voorkomend verschijnsel te doen hebben, of met een uitzondering. Ik heb 't van te voren nog nooit gezien. Dit bewijst echter niets, aangezien men zoo vaak iets pas bemerkt, nadat men weet, dat men er op letten moet. In Keer wordt het vermoeden uitgesproken, dat alle pijlstaartrupsen zich wel zullen insmeren, ja, zelfs alle rupsen, die niet vrij verpoppen. Het zal dus zaak zijn, er dezen zomer op te letten. Ik heb wel waargenomen, dat de rupsen van *Malacosoma neustria*, kort voor het inspinnen, veel helderder van kleur worden, net of ze pas verveld zijn, maar of dit komt tengevolge van een zich inoliën, is mij onbekend. Voordat de rupsen zich gereed maken om te verpoppen, blijven ze altijd eerst eenigen tijd stil zitten zonder voedsel te gebruiken en dan is 't oogenblik daar, om goed uit te kijken.

Watergraafsmeer.

B. J. LEMPKE.

De Hommeltrompetter als wekker? — Toen ik 16 Juli bij een rij knotwilgen rustig stond te hengelen, werd mijn aandacht getrokken door een hoogen fluittoon, zooals hommels dien laten hooren. Stuk voor stuk werden de boomen beluisterd en zoo spoedig gevonden waar 't geluid vandaan kwam. In een hollen wilg zat een nest van de steenhommel *B. lapidarius*, en in de spleet, die er naartoe leidde zat één insect uit alle macht zijn fluittoon te laten hooren. 't Diertje had zich hoog op de pooten opgericht, bewoog de vleugels, heel snel, hield 't achterlijf ook wat opwaarts. 't Deed denken aan een vlieghouding, waarbij 't zich echter stevig vasthield, en daardoor alleen zich op zijn plaats kon handhaven. Af en toe kwamen andere hommels uit 't nest, langs den trompetter, die bij de aanraking heel even ophield, om dadelijk daarna weer verder te gaan met zijn muziek. Om beter te kunnen zien, boog ik wat verder om den boom. Ongelukkig hing een ijzerdraad juist in de spleet bij den muzikant. Even raakte ik het diertje ermee, en dadelijk was 't weg. Eventjes later evenwel, 'k had intusschen het draad verwijderd, en daarbij nog al wat gerukt, kwam weer een diertje in de opening zitten, en begon de muziek opnieuw. Dit duurde ruim tien minuten, waarin een twintigtal hommels wegvlogen en ook enkele terugkwamen. Of de trompetter invloed op het gaan en komen had was niet te zien; 't diertje droeg klompjes stuifmeel aan de achterpooten. 't Zonderlingste was voor mij, dat de trompetter zich liet hooren 's namiddags ongeveer zeven uur, zoodat het eer tijd voor taptoe dan voor reveille was. Wel klaarde 't weer juist wat op, maar toch is 't niet onmogelijk, dat de trompetter geen wekker is, dat zijn werk iets anders beteekent, waarop dan juist het late uur van zijn arbeid zou kunnen wijzen.

Maarssen.

A. W. BOERMAN.

Er wordt ook beweerd dat de »trompetter« niet anders is dan een ventilator. J. Hs.